

Wõrgutaja püünis

ehk

neiu kui liblikas tule peale...

Jutustus Tallinna elust.

Kirjutanud **Kiwilombi Ints.**

Tallinnas, 1924.
K. Brandies'i raamatukaupluse kirjastus.

(Saar, Hendrik)

K. Brandies'e raamatukauplus

Tallinnas, Suure Tartu m. № 22.

UNIVERSITAS TARTUENSIS · TARTU ÜLIKOOL

Kirjastus ja ladus olewate raamatute nimekiri.

Waimulikud raamatud.

M. I. Eisen. Kodune lauluraamat. Kristlikkudele peredele. Hind 20 mrk.
I. Bergmann. Uued waimulikud laulud. Hind 26 m.
Kodune Jumalateenistus. Palwe raamat nädala ja teiste aegade palwetega. Hind 20 mrk.
Wiimne kohtu päew ja igawene aeg. Hind 20 mrk.
Haigewoodi Jeesuse jalge ees. Hind 15 mrk.

Nooresoo kirjawara.

Karl Ewald. Kahejalgne. Hind 15 mrk.
Isamaa sôda. II. Wangipõlw Wenemaal 1812—1814. Hind 15 mrk.

Laste raamatud.

I. Sommer. Laste jõulu jutud. Hind 5 mrk.
E. L. Rass. Kullakedrajad. Hind 10 mrk.
Kaks kure kingitud kotti. Hind 15 mrk.
Kuke ABD raamat lastele. Hind 20 mrk.
Richard Kiwit. Minu raamat. Piltidega lastele. H. 125 m.
H. Saar. Imesõrmus. Hind 15 mrk.
H. Saar. Nõialind. Hind 15 mrk.
H. Saar. Kolmikliit. Hind 20 mrk.
Jôulu laulud. Hind 15 mk.

Juturaamatud:

Hendrik Saar (Kiwilombi Ints). Ahwi tütar. H. 30 m.
Kiwilombi Ints. Ilus Armilde ehk neegrite wõimuses. Hind 25 mk.

Saada igast raamatukauplusest.
Otseteed tellijad palun hinna markides ära saata.

70564

Wõrgutaja püünis

ehk

neiu kui liblikas tule peale...

Jutustus Tallinna elust.

Kirjutanud **Kiwilombi Juts.**

10819

Tallinnas, 1924.
K. Brandies'i raamatukaupluse kirjastus.

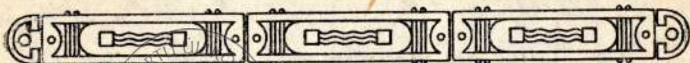

A 5192.
S 15136 358

W. Ehrenpreis'i trükk. Tallinnas

Häkiline kadumine.

Anu on rahutu. Kella poole nelja aeg pidi koju tulema tütar Alma, kes kantseleis masinalkirjutajannaks oli ja kell pool kuus pidi koju jõudma wabrikutöölt mees Oskar. Kuid kell on juba üheksa läbi saamas, aga weel ei tule ei tütar, ei mees.

Tütre kohta wõib weel usku, et ta kantseleist otsekohe kinno läinud, kus ta platsinäitajana teenib, aga kus wiibib Oskar? Ja siin ütleb elatand abikaasa süda aimates ette, et mees istub kusagil restoraanis, kus mängib muusika, näpib ja tongib ühes teistega ettekandjat neidu ja tuleb siis koju uimane, kuri.

Sissewõetud naiskelneri puuderdud näost ja walgest põllest, toriseb ta siis naisega, kes temale tüütund. Ja walus, walus on see Anule, kes annud mehele oma nooruse ja ilu. Walus on talle, et mees tema truuduse ümber wahetaks kõrtsitüdruku waalatud pale ja kawala naeratuse wastu. Walus, et ta ennast enam nooreks muuta ei saa — tema noorus elab edasi tütres Almas.

Ja mitte nii walusad ei ole talle mehe nokkiwad ja näriwad sõnad, kui walus on teadmine, et mees unustand nende nooruse ja läbielatud õnne, nagu poleks seda olnudki.

Kuid mees on talle siiski armas, siiski ligidane ja tema äraolek teeb naise õrna kokkulaulatud südame rahutuks. Juba mitmel korral on hoolikalt ülessoendud lõuna jahtunud.

Aeglaselt ja raskelt jõuab edasi tunnikell, nagu ootaks ka tema. Ja mida rohkem näitab ta aega, seda muljuwana rusub see ootawa abikaasa hinge peale.

On juba üle südaöö. . .

Mure tütre pärast, mis kadus arwamisega, et Alma kantseleist otsekohe kinno läinud, tõuseb une raskusega, sest ka kinost peaks tütar juba kodus olema.

On tundmas nagu oleks Anu waikse toakese ümbert nägematuil käil ära wõetud kõik teised korterid kõigi elanikkudega ja see wiidud läbipaistmata musta pimeduse süles kuhugi kaugesse sohu, kus ei ole ei waewanägemisi, ei sookaswude juuri, waid ainult sügawus. . . Nagu ei oleks õhku, waid ainult raskus. . .

Kell lööb üks. Tumeda üksiku paugu nagu ütleks ta:

„Wõimata enam muuta!"

— Wist wiidi Oskar joobnuna tänawalt kinni. . . — mõtleb Anu. Ja mõte hakkab arutama selle tagajärgi. Hiljaks jäämine, trahw . . . ja, wõib olla, ka . . . ametist lahtilaskmine! . .

Lootusetaus . . . Öine ahastus.

Trepil on kolin. Anu wõtab lambi ja läheb wastu, sest joobnuna, nagu oodetud, tuleb Oskar.

Anu ei lausu sõna.

Oskar laseb enese tuppa talutada, joriseb siis midagi, millest sõna aru ei saa, mis kuuldub nagu surmaeelne korisemine, ja langeb siis kumuli woodi.

Anu ohkab ja paneb lambi lauale. Läheb siis ja wõtab mehel jalad lahti.

Oskar lamab risti üle woodi — ei ole enam ruumi naisel. Kuid ei ole mõtelda und Anul — mure tütre pärast muutub hirmuks, hirmuks lapse saatuse pärast.

Öö on raske nagu andeksandmata patt.

Hommikuks on Anu silmad uhutud pisaraist ja tõusewa päikese puna peegeldub silmawees ta näol nagu weri.

Alma jäebki koju tulemata.

Pisaraid warjates äratab Anu üles mehe ja sõnalausumata läheb see tööle nagu poleks tal naise jaoks ainustki sõna.

Anu peseb silmad, wõtab siis suurrätiku ümber ja läheb kantseleist järele kuulama, kuhu Alma sealt läinud.

On weel wara ja Anul tuleb tükk aega oodata enne, kui kantselei awatakse. Seal kuuleb ta, et Alma korralikult nagu ikka tööl olnud ja õigel ajal lahkunud.

[library stamp]

Uppuja haarab õlekõrre järele ja ahastuses on iga mõte lootus. Ja Anu ruttab koju, lootes tütart eest leida.

— Wast oli sõbranna pool ööd. . . — mõtleb ta, olgugi et ta isegi selle juures kahtleb, sest miks pidi Alma sõbranna juure minema.

Mida lähemale ta kodule jõuab, seda enam peksab rahutuses pakitsew süda. Kuid wõti seisab warjulises panipaigas just niisamuti, nagu Anu ta sinna pannud.

Alma ei ole ikkagi tulnud!

Weel korra käib Anu asjata kantseleis ja läheb siis Alma sõbranna juure, kes samaski kinos, kus Alma, platsinäitajanna. Sellelt kuuleb ta, et Alma eila õhtul kinos ei ole olnudki.

Anu kohkub. Tema mõistus on korraga nagu läbi lõigatud.

Tema tütar Alma on kadunud!

Ajalehe kuulutus.

Neljapäewases „Päewalehes“ seisis järgmine kuulutus:

„Seda neidu, kes teisipäewal kell pool neli Wiru tänawal nr. 5 päewapiltniku waatekasti ees seisis, walge wuaal ümber pea, palutakse oma adress teatada selle lehe talitusse sõna „tutwus“ all“.

UNIVERSITATIS TARTUENSIS 1632

Alma luges igapäew läbi kuulutused, millel oli ühine pealkiri „mitmesugust", kus otsiti kirjawahetust ja heldeid kinkijaid, tundes selle juures iseäralist mõnu, sest neid kuulutusi lugedes kerkisid tema waimusilma ette nende kuulutustele järgnewad intiim pikantsed läbielamised. Jialgi aga ei olnud ta weel ühegi niisuguse tutwust otsiwa kuulutuse peale kirjutanud, selle peale waatamata, et nii mõnigi neist wäga weetlew olnud.

— Ilma minutagi on sinna palju kirjasaatjaid, — mõtles ta neil kordil. — Ja kuidas siis just minu kiri tähelpanemist wõiks leida, eks seal ole kirje weel paremate poolt. . . — Küll kawatses ta aga ise mõnda kuulutust kokku seada, et mõne meeldiwa meesterahwaga tutwust soetada, ja kui hea ning korralik inimene, koguni abiellu heita.

Tänast kuulutust lugedes tuksatab ta aga korraga; tal tuleb meelde, et ka tema paar päewa tagasi Wiru tänawal päewapiltniku waatekasti ees seisnud ja pilte waadanud. Ja walge wuaal — temal oli walge wuaal. Weel ainuke kahtlus, on's see päewapildi äri just Wiru tänaw nr. 5, mille waatekasti ees ta seisnud?

Peaaegu.

Igaks juhtumiseks, ta kirjutab wastuse walmis ja läheb sellest päewapildi ärist mööda; on nr. 5, wiib kirja ära, ei ole mitte, rebib kirja puruks.

Aga kuidas kirjutada? Selge on, et kodust adressi ülesanda ei wõi. Ja kantselei oma ka mitte. . .

TARTU ÜLIKOOLI 1632

— Aga mis siis, kui kusagil kohata? . . — käib julge mõte läbi Alma pea. — Igatahes ta ikka niisugune isand wast ei ole, kes oma ilmumisega häbi teeb. . . —

Alma loeb weel kord kuulutuse läbi. See näib nii aumeheliskult kirjutatud olewat, et igasugune paha kahtlus eemale peletub.

Ja Alma kirjutab wastuse:

„Kui Teil minule midagi ütelda on, ootan Teid reedel kell weerand neli Wiruwärawa mäel".

Loeb weel korraks üle ja mõtleb siis, kas mitte ei oleks pidanud peale kirjutama „austud herra". — Kuid wast on kuulutaja koguni naisterahwas! — tabab ta end mõtte pealt. — Ja on see siis nii wäga wiisakas eeldus — seda kuulutust mõne meesterahwa omaks pidada? . . Ongi wiimaks naisterahwas, siis, waat', häbi ka weel. . .

Alma kuiwatab kirja ära, otsides mõtetes:

— Aga kuidas allakirjutada? . . Alma? . . See on liig . . . liig flirtiline . . . A. Sambla? . . Ei, parem mitte midagi allakirjutada. . .

Ja Alma murrab kirja kokku ning paneb ümbriku. Ja kirjutab peale: „Tutwus".

Õhtul kinno minnes läheb ta Wiru tänawalt läbi. Ei ole enam kahtlust — see oli ikka tema küll, keda tähele panti, sest see päewapildi äri, mille waatekasti ees ta seisnud, on täieste nr. 5.

Ta tahab kirja kohe ära anda, kuid „Päewalehe“ talitus on juba kinni.

Kiri jääb järgmiseks päewaks.

Reedel paneb ta enese just niisama riidesse nagu olnud teisipäewal ja mässib walge wuaali ümber pea.

Kui kellegil teisel kantseleineiul neljapäewane kuulutus weel meeles oleks, siis saaks nad wäga hästi aru Alma iseäralisest ärewusest ja kohmetusest.

„Miks sa täna nii kehewil oled?“ küsib shurnaalipidaja neiu. „On sul mõni meesterahwas südant näpistand wõi?“

Alma kohmetab.

„Mine ikka!“

„Ei ole wõi?“ püüab küsija naeratades saladust wälja pigistada.

„On siis mul enne ka olnud? küsib Alma julgemaks saades wastu.

„Enne ei olnud sa ka kunagi nii ärewil. . .“

Ja nii edasi. Ning warsti seltsinewad esimese küsijaga ka teised ametiõed ning eietawad ja eietawad oma küsimistega Alma kohmetuse kallal, mida see ka sugugi äraseletada ei oska.

Töö lõpul katsub Alma ruttu minema saada ja tal lähebki korda teiste ametõdede eest, kes nõuks wõtnud teda waritseda, tähelpanemata salaja ära putkata.

Wiruwärawa mäe juure jõudes puudub weerand neljast wiis minutit. Et mitte ennast nii oota-

wana näidata, wiiwitab ta Wiruwärawa mäe trepi juures kuni üks minut weel määrat ajast puudub ja läheb siis üles.

Kuid kuhu istuda?

Ümberwaadates tuleb ta otsusele, et kõige lihtsam ja mitte nii silmapaistew on istuda laste liiwamängu platsi juures, kus istuwad wanemad inimesed ja lastehoidjad ning üldse wäsimust puhkajad.

Ta istub.

Ei tulegi kaua oodata.

Hiilgaw meelitaja.

Trepist tuleb üles mäele ilus noor isand, hästi elegantselt riides. Ta märkab kohe Almat ja tuleb tema juure.

„Tere, mu preili!“ sõnab ta waiksel, aga nagu südamlusest kahisewal häälel. „Suur tänu, ei tulite. Ei julgenud küll loota“.

„Ei oleks isegi uskunud, et tulen“, sõnab neiu tahtes mõista anda, et teda mitte ei tule ärawahetada paljude teistega, kelle elu ülesanne nagu muus ei seisakski kui flirdi kuulutuste ja kirjade järele ühest puiesteest teise, ühest pargist teise jooksta ja oodata, kes tuleks ja käe talje ümber paneks. „Ma ei oleks kunagi tulnud“, kinnitab neiu weel kord.

Isand laseb waikse rahuga selle kõrwadest mööda minna, ilma et ta hakkaks õngitsema põhjusi, mispärast neiu siiski teinud erandi.

„Olge head, istuge!" märkab neiu siiski weel mitte hilja ütelda ja näitab käega oma kõrwale pingile.

Isand kumardab tänuks kergelt peaga ja istub.

„Ma arwan, et teid huwitab, mispärast ma teid kutsusin", räägib isand jälle endise läheneda püüdwa sosinaga.

Alma noogutab kergelt peaga.

„Asi seisab selles, et meie asutame Tallinna ühe uue kinofilmi wabriku. Mitte küll suure, aga siiski, et mõued draamad ja mitmed naljapildid walmis teeme. Tallinn on ju kinoüleswõtete jaoks nii tänulik linn. Siin on kõiksugu tornid ja waremed — tee niisuguseid kriminaal-draamasi, et wäljamaalgi kuulsaks saawad. Nii siis ehk aimate juba, et mul nõu on teid kinonäitlejannaks kutsuda."

„Aga ma ei oska", puikleb neiu wastu, olgugi et tema nägu seda sära peegeldab, mida hõiskab tema süda. „Ma ei ole kunagi näitelawal olnud."

„Pole ka tarwis!" sõnab isand. „Uus luud pühib ikka parem kui wana. . . Wabandage, ma olin wist natuke jäme. Ma ei tahtnud teid sugugi haawata".

„Teie ei haawanud ju mind sugugi — luud ei ole ju mõni häbiasi".

„Palun wäga, teie tahate mind pilgata. Kuid ma räägin asjalikult. Teie juures on weel kõik

need omadused kasutamata, et heaks kinonäitlejannaks tõuska".

„Aga miks ei wõta teie näitlejaid teatritest, „Estooniast" wõi „Draamast?"

„Sellepärast, et näitelawal on oma ise tehnika. Neil tuleks tingimata ümberõppida ja see oleks juba palju raskem, kui uue jõu koolitamine. Pealegi on paljud nendest mõned pahad kinopildisse mittekõlbawad liigutused juure harjutanud, millest nad nagu iseloomu wäljendustest loobuda ei saa, ja neid siis ümberõpetada, näitelawa pahed juurest äraharjutada . . . Ei, ei . . . Uus näitleja on puhas fonograafi rull, millele wõid kõige tundelisemad laulud peale laulda, aga wana näitleja, see on grammofoni noot, mis ainult seda kriiskab, mis tal juba peal on".

Alma naeratab. „No see wõrdlus ei ole enam nii tige. Aga wäljamaa piltides mängiwad siiski õige paljud kuulsad teaatrinäitlejad. Kas neil ei ole mõned külgeharjutud pahad liigutused?"

„Need on mitmekülgsed inimesed. Nad wõiwad ehk weel ka midagi muud. Ja peale selle kinonäitlejannad peawad piltilusad olema. Nägu, keha, jalad — kõik nagu peegli peal!"

„Ja miks pöörasite siis minu poole, olen mina siis mõni iludus?"

Issand naeratab.

„Naisterahwastel on imelik mood — kuulda, et nende ilust räägitakse. Ka mina pean siin kinnitama, et teie wäga ilus olete, kuna te seda ilma

rääkimata isegi wäga hästi teate. Ja kehaehitus, ja jalad! . ."

Neiu punastab õrnalt. Ta on rahuldud ja tunneb kiitusest mõnu.

„Wast astume kuhugile kohwiku", sõnas isand. „Sööme weidi lõunat. Ja kui teie nõusolete, kirjutame ka lepingu walmis ja ma annan käsiraha ette, et teie omale mõned tarwilikud riided wõiks muretseda".

Alma kõhkles pisut. Kuid kui isand teda julgustas ja sealjuures tähendas, et kinonäitlejannad ka elus tragid peawad olema, oli ta nõus kaasa minema. Kuid juhtis sellepeale tähelepanemist, et tal palju aega ei ole, kuna ta kinos platsinäitajana teenib.

„See on teist aus, et teie oma kohust ei unusta". sõnas isand. „Aga kui ma teie eest wastutan, siis . . ."

Ja nad läksid.

Uimastuse wallas.

Kabinett kuhu nad sisse astusid oli walge lae ja punakirjuliste tapeetidega, mis eemalt roosatena paistsid. Kesk tuba oli wäike neljakandiline laud, sellest teisel pool sohwa kahe suure külgpatjaga ning teisel pool pehme tugitool.

Isand näitas Almale käega sohwale ja istus ise teisel pool lauda tema wastu tugitooli. Selle järele luges ta lihtsa ükskõiksusega kelnerile pika tellimise ette, mis Almale palju arusaamatuid sõnu ja nimesi sisaldas. Ta tegi seda nii rõhutalt just kui küsiks ta wana ajalehte ehk pesuwett nii et Alma tõsiselt huwitust tundis, kas lõunasöök ise ka nii lihtne saab, olgugi et kelneri sügaw kumardus hoopis wastupidist eeldada lubas.

Olles asjalik, hakkab isand jälle kinost jutustama:

„Nüüdsel ajal on moodis kõiksugu India pildid. Need ei ole sugugi Indias üleswõetud. Niisuguste draamade mängimiseks on Euroopas terwed indiaanlikud linnad ülesehitud."

„Aga see maksab ju kole palju!" arwab Alma.

„Kino wõib maksta, sest ta teenib hästi — kino pildid käiwad üle ilma. Ka näitlejad, ka teie saate suure palga".

„Minust wist küll näitlejannat ei saa — ma ei oskaks iial nii mängida, kui seal pildi peal waja!" ohkab neiu.

„Miks ei saa!" julgustab isand. „Ei ole ju raske teil niisama käia ja kõndida. Ega's see pole teaatri näitelawa".

„Noh, kui see nii kerge oleks, siis läheks kõik kinonäitlejannadeks".

„Igaühte aga ei wõeta!"

„Ega te nüüd mindki ei wõta", naeratab neiu, „tahate muidu kärpseid pähe ajada, et . . ."

„. . . et?" haarab isand sõnasabast kinni. „Mispärast? Mispärast peaksin ma teile waletama?"

Neiu waikib. Tal on piinlik, et ta midagi kahtlast järeldada oskas.

Kelner toob toidud ja weinid.

Isand ei tee neiu kohmetusest wäljagi, waatab, kuidas kelner lauda katab, weini klaasidesse walab ja jutustab endises toonis edasi:

„Wahel on niisugune pilt, kus suured jäämäed. Arwate, et see tõsiselt jäemägedes üles on wõetud? Ei! Niisuguseid pilte wõib ka meil üleswõtta".

„Kuidawiisi?" toibub ka neiu kohmetusest.

„Üsna lihtsalt. Kaewatakse niisugused mäed walmis ja kallatakse lubjaga üle. On just nagu loomulik".

Juuakse.

Niiwiisi läheb aeg. Isand seletab hoolega kõiksugu kinotrikke.

„Näituseks", räägib ta „inimene ronib täies hoos kihutawalt automobiililt köit mööda niisama kiiresti jookswale raudteerongile, ilma et ta elu sugugi hädaohus oleks. Kas teil meeldiks ka seda trikki järele teha?"

„Oh, ei, ma kardan!"

„Pole waja karta! . . Joome!"

Juuakse.

Neiu tunneb, kuidas peas pehmelt uimaseks läheb. Ilma et ta isegi aru saaks, muutub ta lõbusamaks. Ta räägib, et ta ammugi unistanud on, kah kinopildile saada.

Isanda nägu läheb naerule. Ta seletab, et õnn neidu mahajätnud ei ole, et wõimalus end pildil näha, warsti käes on.

Jälle juuakse tulewiku terwiseks.

„Näidake, kuidas teie wäljanäeksite kui te wihane olete", sõnab isand. „Noh, näituseks, teie leiate et teie mees teid petnud on ja teie tahate talle kättemaksta. Minge, seiske seal püsti ja näidake missuguseid liigutusi teie teeksite".

Alma kes juba weidi purjus on, tõuseb üles, et ennast näidata. Kui ta laua juurest eemale läheb, laseb isand ühest wäikesest klaasikesest, mis ta oma westitaskust wäljawõtab, salaja Alma klaasi paar kollast tilka. Peidab siis klaasikese tagasi tasku ja hakkab weini walama, kuna ta Alma wihane olla püüdmist ja sügawaid näokrimpsutusi pealt waataks.

„Waat nii, waat nii!" kiidab ta ise. „Teist wõib wiimaks weel teine Asta Nielsen saada!"

„Pola Negri meeldib mulle enam!" lausub Alma.

„Noh, siis teine Pola Negri", on isand nõus. Joome tulewase teise Pola Negri terwiseks"!

Alma tuleb ja wõtab klaasi. Ta silmad läigiwad.

„Aga kas teile naisnuuskuri osad meeldiwad?" küsib isand, kui klaasid tühjendub.

„Oh, ja, wäga!"

„Näidake, kuidas teie kurjategijat luuraks".

Alma tõmbab ennast kõweraks, kisub sõrmed kulli küünte moodi konksu ja hiilib mööda tuba.

„Suurepäraline!" kiidab isand. „Teil on õige mitmesugune and!"

„Minust wõib ka hea kinonäitleja saada!" on ka Alma juba enesest heal arwamisel. „Kui ma aga mängima hakkan".

Isand ootab weel, kuni arwab, et walatud tilgad juba mõju awaldama on hakanud ja räägib siis:

„Kõige esimene pilt aga, kus teil ülesastuda tuleb, on armastuse draama."

„Mis selle nimi on?" küsib Alma.

„Neiud, kui liblikad tule peale..."

„Oh, kui ilus. Ja mina pean ühte liblikat kujutama, kes tule peale lendab?"

„Jah. Ja teil tuleb selles pildis õige palju suudelda."

„Tõesti?.. Kas ei saaks muist wälja jätta?"

„Ei! Selles selle näidendi ilu ongi, et ilus neiu noormeest suudleb."

TRU Raamatukogu

Ex bibl. univ. Dorp.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU 1632 ULIKOOLI RAAMATUKOGU

„Ja kes mängib seda noortmeest?"

„Mina ise... Meie wõime kohe siin harjutust teha... Waat, olge head... See suudlemine ei ole midagi iseäralist, see on mäng... Olge head, mina lesin sohwal ja teie tulete suudlete mind."

„Aga see ei lähe ju!" kogeleb neiu.

„See on osas nii ettenähtud!" sõnab isand, tõuseb üles, läheb ning wiskab end sohwale pikali. „Soo, nüüd teie tulete ja suudlete mind ja mina tõmban teid kaissu... Aga püüdke hästi mängida!.. Noh, tulge!"

Alma läks ja kummardas suudlema isandat. See lõi oma käed tihedalt neiu keha ümber ja tõmbas ta oma kõrwale sohwale.

Petetud.

Oli juba teise päewa lõuna, kui Alma ärkas. Ta lesis sohwal, bluuse rindade eest lahti ja undruk seljast ära kistud ning krötsitult külje all.

„Kus ma olen? Mis on minuga?" ehmatas neiu ja kargas püsti. Kuid seal tundis ta kanget peapööritust ja langes jälle.

Pea walutas. Nagu peitlitega taoti sees.

Päike helkis wastu weekarafini, mis seisis weinipudelite keskel laual.

Alma walas klaasi ja jõi.

Wesi oli soe ja paha, aga lahutas siiski weidi.

Alma toibus peagi ja pani enese riidesse. Isandast, kes teda kinonäitlejannaks kutsus, polnud enam jälgegi.

— Kuidas see ometi tuli, et ma enese nii unustasin? piinles Almal peas. — Ja kuhu jäi see isand? Kas ta mitte petis polnud?

Ta silus ennast ja hakkas ära minema.

— Siiski, kuhu jäi see isand? selle kohta tahtis Alma seletust saada.

Ukse kõrwal nägi ta kella nupu. Ta läks ja kõlistas.

Kelner tuli warsti. Ilma, et kummardanudki oleks, küsis ta, mis soowitakse.

„Kuhu see isand läks?“ küsis Alma.

„See läks juba wastu hommikut ära,“ wastas kelner.

„Kas tundsite teda?“

„Miks mitte.“

„Kes ta oli?“

„Ah, üks wäike ametnik. Wististe oli tal eila palgapäew. Aga jõi ka kuni wiimase pennini läbi.“

Rohkem ei tahtnud Alma enam teada. Sõnalausumata astus ta kelnerist mööda ja tuli trepist alla.

Ta oli nagu ülesõidetud.

Wäljas oli soe.

— Kuhu nüüd minna? see mõte lõi piinama Almat weel enam kui peawalu.

Riided olid krötsitud, juuksed sasitud ja nägu tursunud.

Seal tuli talle sõbranna meelde. Selle juures wõiks riided ära pressida ja weidi peawalust puhata.

Ta läks.

Õnneks oli ka Aliide kodus. Sellelt kuulis Alma, et ema teda juba tagaosimas käinud.

Ja jälle uus mure kerkis juure. — Mis ütelda kodus? Et ta sõbranna juures haige olnud, seda ei wõinud enam rääkida.

„Heitke puhkama, küll pärast näib, mis saab.“ sõnas talle Aliide. „Ma katsun sinu ärajäämist kinos wabandada.

Alma kuulas teda. Wõttis enese riidest lahti ja heitis magama. Ning peagi tuli uni.

Aliidel oli oma sõbrannast kahju. Ta sai aru, et ametõega midagi juhtunud on. Kuid seda järelpärida ta ei otsustanud — kui neiu olnuga rahul on, räägib ise, kui ei — miks teda piinata.

Siiski, nagu mingisugune sisemine hääl ütles talle, et see Almale õnnetuseks olnud.

Ta hakkas Alma riidzid waatama. Need olid täis likööri ja kohwiplekke.

TARTU ÜLIKOOLI UNIVERSITAS TARTUENSIS

— Waja ta waesekese tuska weidi wähendada — käis läbi Aliide pea ja ta hakkas Alma riideid puhastama ja pressima.

Parajasti selleks ajaks, kui tal tuli kinno minna, sai ta oma tööga walmis.

Kui ta kinosse läks, tuli Alma ema Anu jälle sinna.

„Kas teie mu tütart ikka ei ole näinud?"

„Olge mureta emake, wastas Aliide. „Alma puhkab praegu minu juures ta on weidi haiglane."

„Ma lähen toon ta sealt koju!"

„Laske olla. Ma keerasin ukse wäljastpoolt kinni. Ja arst kinnitas, et talle tungiwalt 24 tundi täielist rahu waja läheb, kui ta selle aja sees mitte terweks ei saa. Minge ilusasti koju, homme tuleb ka tütar terwe ja priske nagu enne."

Ema laskis end rahustada ja läks.

Küll me mingisuguse pääsetee leiame, kuidas wanemate meelt ära pöörda, — oli Aliide kindel.

Rasked hoobid.

Alma magas raskesti ja ärkas järgmisel hommikul.

„Tere hommikut!" astus Aliide ta juure. Kuidas tunned enesel olewat!"

Alma ajas istukile. Peas oli küll uimane, aga ei walutanud enam.

„Tänan wäga... Mis kell on?"

„Pool üheksa."

„Heldekene, ma jäen tööle hiljaks!"

„Ei jäe," rahustas Aliide. Aega ju weel on."

„Aga ma pean oma riideid pressima."

„Ma tegin selle ära. Kõik on korras."

„Tuhat tänu sulle. Aga kuidas kinos?"

Aliide nägu muutus kurwaks.

„Paha. Juut oli juba kuulutuse lehte pannud ja kohatahtjaid tuli hulk. Küll püüdsin ma sinu eest rääkida, aga juut seletas, ei selle palga eest, mis ta sulle maksnud, ta nüüd kaks platsinäitajannat palgata wõib. Ma ise olen ka nüüd nagu noatera peal."

„Anna andeks — ma ei ole isegi seda tahtnud!"

Alma pani enese riidesse.

„Aga mis sinu emale rääkida?" küsis Aliide ja kõneles, et ema teda jälle kinos küsimas käinud.

„Mis sa talle ütlesid?"

Aliide rääkis.

Alma mõtles weidi ja rääkis siis:

„Ütleme nii. Mina sain kellegi herraga kokku, kes Tallinnas kinopilte üleswõtab. Ta ütles, et

ma wäga hästi pildi peale passin ja pani mulle ette ühte osa mängida. Ma olin nõus. Noh, ja selles osas . . .

Alma peatas ja mõtles.

Aliide ei seganud.

„Selles osas pidin ma wette hüppama. Ma külmetasin enese weidi ära ja sain peawalu."

„Ja arwad, et seda ustakse. Tallinnas ju praegu mingisuguseid kinopilte ei tehta."

„Ma ei ole oma wanematele iialgi waletanud ja nad usuwad."

Hea küll. Siis jäägu nii.

„Aga kus olid sa sel ajal, kui ema sind minu juures otsimas käis? Mis ütelda?"

„Siis . . . siis olin haige. Kinopildi tegija kodus. Tema proua juures."

Aliide naeratas.

„Sinust wõib hea waletaja saada."

Alma punastas ja waikis.

Nad lahkusid kodust ja läksid kumbki omale poole.

„Head õnne!" soowis weel Aliide eemalt kuna ta süda aimas, et kõik pahed ta sõbranna jaoks weel lõppenud pole.

Ja nii ka oli.

TARTU ÜLIKOOL UNIVERSITAS TARTUENSIS

Asjaajaja seletas, et direktor wäga pahane olnud ja käskinud teda, Almat, mitte enam teenistusse wõtta.

UNIVERSITATIS TARTUENSIS

Alma kohmetas ja seisis kui kiwisammas. Ta ei osanud enam midagi mõtelda ega ütelda.

„Jah, nii on asi," rääkis asjaajaja edasi. „Aga wast lähete siiski direktori enese jutule. Kui palute, ehk wõtab tagasi. Ma tean, teie olete alati korralik inimene olnud, ega teie nüüdki ilma mõjuwa, täiesti hädalise põhjuseta ei puudunud."

Alma ei ütelnud selle peale midagi, waid tegi sammu direktori ukse poole.

„Oot, ma lähen, räägin teie eest enne paar sõna," lausus asjaajaja ja läks direktori kabinetti.

Alma oli kui puuga pähe löödud.

Üks koht oli juba kadunud, ja olgugi, et palk seal kuigi suur ei olnud, oli see siiski kehwale perekonnale suureks abiks. Ja nüüd ähwardab ka see pea teenistuskoht käest minna!

Et kohtade puudus wiimasel ajal wäga suur ja et iga wabanewa koha peale, ka kõige wiletsama, tuli oma sada tahtjat, seda teadis Alma wäga hästi.

Mitme kuupalgad, hingeõnnistused anti ära näruste kohtade eest.

Asjaajaja wiibib kabinetis minutit seitse, aga Almale näitas nagu oleks olnud see terwe tund. Rahutus ja hirm purustasid neidu.

„Olge head," sõnas asjaajaja direktori kabinettist wälja tulles ja sosistas kui Alma temast mööda läks: „Loodetawasti wõtab ta teid tagasi."

Direktor oli mööda saatnud uneta öö ja nüüd wäga segases tujus. Ta istus laua taga, raswane ja mossis.

Kui Alma sisse astus, tõstis ta pead.

Ilus nägi tütarlaps omas rahutuses ja mures. Ta olek oli nii naiiw, et direktor temast üsna waimustatud sai ja tükk aega teda sõnalausumata waatles.

Almal oli tunne nagu näeks direktori pilk teda läbi ja tal oli piinlik. Punastades laskis ta pea alla.

See nõidus himurunist direktori weel enam.

„Mis te soowite?" küsis ta.

„Ma palun, et direktori herra mind koha peale edasi jätaks. Wast on direkori herra nii armuline!"

Direktor tõusis üles, läks ukse juure ja awas selle.

„Herra Stein!" hüüdis ta asjaajajat.

See tuli.

„Mitte kedagi siia sisse lasta!" kinnitas direktor tasa.

Selle peale pööras ta jälle ümber ning keeras ukse järel kinni.

„Wäga kahju," sõnas ta siis Almale. „Ma ei saaks teid kuidagi tagasi wõtta. Mul on uus peaaegu juba walmis waadatud."

Alma näolt kadus igasugune weretilk. Ta tundis, et teda tallatakse.

„Pai herra!" tuli kobades üle ta huulte ning ta langes ilma, et isegi sellest arusaanud direktori ette põlwili.

„Hea siis küll," sõnas direktor teda üles tõstis. „Ma ei laseks ka teid lahti, aga ma ootan siia praegu seda neidu, kes teie asemele kohale tahab tulla. Ma keerasin ukse lukku ja kui teie siia minu juure jääte ei lasta teda enam sisse ning teie saate oma koha peale tagasi."

Ettepanek oli hirmus.

„Halastage ometi ja wõtke mind tagasi!" palus Alma.

„Ma wõtan siis."

„Ma ei wõi kuidagi!" nuuksus Alma ja taganes selle mõtte juures wastu seina.

„Ah teie ei wõi?" naeris direktor. „Aga kui siit kohast lahti saate, ei jäegi teile muud üle, kui ennast müüma hakata. Kas siis wõite wõi ei wõite — kes küsib?"

Neiu waikis.

Direktor nähes, et kindlus langema hakkab, rääkis edasi.

TARTU ÜLIKOOL UNIVERSITAS TARTUENSIS

„See silmapilk ei tapa teid ju ära. Sellejaoks ju naisterahwad ilmas ongi. Ja pange tähele, minu juures wõib teil käsi koguni wäga hästi käima hakata, ma wõin teile kallid kingitusi teha, palka kõrgendada, minu üle on ju ainult Jumal.“

— Ja miks te seda ei karda? — tahtis Alma ütelda, kuid suutis end siiski pidada.

„Nii siis,“ arwas direktor paraja aja olewat järsku piiri panna. „Kas tulete siia ehk lähete jäädawalt minu teenistusest. Ja ma tahaks näha, kust teie lahtilastuna weel koha saate. Noh?“

Wõib olla, kui see mõni päew warem oleks sündind, neiu pimedast peast, hoolimatalt, mis pärast saab wastu sõdinud, et oma au kaitsta, kuid nüüd oli ta ühe wintsutusega juba purustud ja tema iseteadwus wastupanekuks murtud.

„Ma tulen,“ lausus ta weidi kuuldawalt.

Ja poolunine direktor laskis ta enesele põlwedele istu.

Saatuse halastamatus.

Inimene on mängukann oma saatuse käes. Ja kui saatus wihane, häda inimesele.

Direktor oli magama jäänud. Hingeliselt purustud Alma lamas tema kätte wahel.

Korraga läks kantseleis kõne waljuks. Kuuldus käskiw naisterahwa hääl.

Warsti koputati ukse pihta.

Direktor ei ärganud ja Alma ei wastanud.

Koputati uuesti ja waljem. Alma katsus direktori üles ajada, kuid see ümises ainult wihaselt wastu.

„Kas teed ukse lahti wõi ma lasen!" kärgatas hele naisterahwa hääl.

Nagu ussist nõelatud kargas Alma üles ja awas ukse.

Ukse taga oli direktori proua.

Niipea kui ta sisse astus, käis raske hoop Almale wastu nägu nii et ninast werd purtskas. Siis tormas ta mehe kallale.

See oli kisa peale silmad lahti teinud ja jõudis õigel ajal prouat tagasi tõrjuda, kui see teda lüüa tahtis.

Et mitte kantseleis riidu teha, tõusis ta üles ja läks, öeldes naisele:

„Kantseleis ei kakelda. Kui sul midagi ütelda on, tee seda kodus."

Kuid proua teadis, mis see tähendas. Mees oli temast üle ja kodus wõis ta niisugusel puhul ainult peksa saada, olgu sel õigus wõi mitte.

Ta waikis ja läks uhkel sammul kabinetist läbi kantselei wälja.

Alma seisis seina ääres ja hoidis ninarätikuga nina kinni. Weri tungis läbi rätiku, wärwides punaseks ilusaid walgeid sõrmi.

Direktor wiskas pilgu Alma peale ning sõnas siis asjaajajale:

„Ta jääb ametisse."

Siis läks ka direktor proua järel wälja.

Almale toodi puuwilla ja wett ning ta tegi oma näo puhtaks.

Ta jäi töösse.

Kuid palju oli muutunud.

Kuna teda enne austati, waadati nüüd tema peale kahtlase pilguga. Wahel pilgati teda koguni salaja direktori teiseks naiseks ja naeriti talle näkku, et esimene naine olla kõwem.

Nii läks mõni päew.

Alma tundis, et ta haige on.

See oli uus must pilw ta elus.

Arusaadaw, et direktor sest saadik teda tõesti enam rahu ei jätnud. Ja Alma pidi talle anduma, kui ta kohta kaotada ei tahtnud, mis sest ajast saadik nüüd alati nagu niidi otsas rippus.

— Kumbalt see haigus? — piinles Alma. Ja mis ütelda, kui direktor teda jälle kabinetti kutsub?.. Hoiatada?..

Paar päewa ei olnud direktor kodus. Kuid kui ta koju tuli ei teinud ta Almast wäljagi.

Kui asjaajajal direktoriga pikk jutt oli olnud, sõnas see Almale:

„Täna õhtul on teil weidi erakorralist tööd. Wast olete hea ja tulete siia kell 10. Ma tulen ise ka.“

„Jah, ma tulen,“ wastas Alma hääletult, kes nagu loomusunniliselt aimas, et uus hädaoht teda neelda ähwardab.

Kui töö lõppes, ei julgenud ta koju minnagi, waid lonkis pargis ringi, nagu ei olekski tal enam lootust, et ta weel kodu leiaks.

Niiwiisi lõpmata mures ja ahastuses läks aeg.

Hakkas juba widewikuks minema.

Alma kõndis puiesteed mööda, millega roobiti läks uulits, mida mööda sõitsid kihutades woorimehed.

Alma kõndis nagu unenäos. Ta ei pannud tähele ei wastutulijaid ega möödaminejaid.

Ta ei pannud siis ka tähele, kuidas sõitis mööda tõld, milles istusid direktor ja asjaajaja.

Wiimane pani Almat tähele ja näitas direktorile.

„Wäga hea,“ sõnas see. „Siis ei ole waja teil kantseleisse minnagi. Astuge maha ja tehke nagu warem räägitud.“

Ja asjaajaja astus maha ning tõld wuras edasi.

Alma lonkis edasi. Ta ei pannud tähelegi, kuidas ta kogemata kedagi wastutulejat, kes nagu meelega ette hoidis, müksas.

„Wabandage!“ sõnas Alma ja jäi korraga seisma.

Tema ees seisis asjaajaja herra Stein.

„Wäga hea, et teid siit leidsin,“ sõnas see. „Lähme.“

Alma sai aru, et waja on kantseleisse minna ja oli nõus.

Puiestee nuka kohal seisis linnawaht. Kui nad selleni jõudsid, sõnas asjaajaja sellele:

„Politseinik, wiige see naisterahwas jaoskonda!

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU 1632

„Mispärast?“ kohkus Alma.

„Küll tead isegi,“ wastas asjaajaja.

Politseinik, kes asjaajajat tundis, waatas neiule korraks näkku ja käskis siis:

„Olge head.“

„Aga mispärast?“ hädaldas neiu weel, kuid politseinik karjatas waljuste peale:

„Lähme!“

Alma waikis. Ja pisarad puhkesid tal silmis.

Herra Stein köndis ees nagu inimene, kes oma käed puhtaks pesnud ja kellel enam mingi asi korda ei lähe.

Politseinik aga, kes Alma kõrwal käis, naeratas endamisi. Ta oli niisuguste pisaratega juba harjunud.

Politseijaoskonnas seletas asjaajaja, et Alma talle ligi tikkunud ning palus teda awalikkude naisterahwaste hulka üles wõtta.

Ei aidanud Alma usutused, et see õige ei ole, et ta kogemata tema külge puutunud, ei aidanud ei palwed ega südamepihta koputamised. Herra Stein oli külm kui kiwi ja politseinikud, uskudes tema juttu, käisid Almaga kui niisugusega ümber.

Herra Stein lahkus potitseinikkude kummarduste saatel ja Alma wiidi kongi, kus hoiti kinni öö jooksul kogutud joodikuid naisterahwaid.

Hommikul wiidi ta arstlisele järelwaatusele, kus ta haigeks tunnistati.

Nüüd ei olnud tal enam pääsu. Ta wiidi haigemaija ning kui ta sealt pääsis, registreeriti ta awalikuks naisterahwaks.

Nüüd, elust wäljalööduna ei igatsenud ta enam kodu ega tahtnud näha oma wanemaid, kes teda armastusega kaswatand.

Ta oli enese silmas nagu mädapaise.

Nagu puutükk käis ta ühe käest teise kätte, kuni wiimaks ta jälle haigemaija sattus.

Seekord ei pääsenud ta sealt pea. Kaua kannatas ta piinawate operatsioonide all, mis hirmust walu sünnitasid.

Wiimaks tuli siiski wabastus.

Ja sellele järgnes ka wabastus hoopis.

Kui ta parajasti ühel nurgal üle uulitsa läks kihutas automobiil, milles joobnud lärmitsew seltskond temast üle. Autojuht, kes aru sai, et pahasti läheb, tahtis kiirust suurendades põgeneda, kuid politsei sundis ta seisma jääma.

Mindi õnnetuse kohale.

Suur werekaotus oli Alma nõrgaks teinud. Ta sai aru, et ots ligidal.

Ei, see oli saatuse käsi ... Tema pärast ei ole waja ühtegi protokolli.

Ja kuna kõik hoolimatat autojuhti sõimasid, sõnas ta:

„Laske nad minna, ma wiskasin end ise auto alla!"

Rahwas waikis tummalt. Lõbutsejad aga pöörsid heast meelest naerdes autole tagasi.

Nii kustus Alma.

Tartu Ülikooli Raamatukogu 1632

K. Brandies'e raamatukauplus

Tallinnas, Suure Tartu m. № 22.

Isamaa äraandja ehk ilma süüta hukkamõistetud Hind 35 mk.

J. Mändmets. Mülkas. Hind 15 mk.

Ada Linden. Jumalik saatus. Hind 15 mk.

W. Wabadik. Warga päewaraamat. Hind 20 mk.

Swen Hedin'i reisikirjadest. Himalaja takka. H. 20 m.

Armin Stein'i järele. H. Oras. Martin Lutherus ja Krahw Erbach. Ajaloolik jutustamine H. 50 m.

Dr. W. Schiele. Eestikeele H. Oras. Sakslaste seltsis Buuri sõjas. Hind 100 m.

Kiwilombi Ints. Kadunud tütar ehk salaurka ohwer. Hind 20 mk.

Kiwilombi Ints. Rööwitud naisterahwas. Romaan Tallinna elust. Hind 30 mk.

Kiwilombi Ints. Jüri Rumm ja õnnetu taluneiu. Algupäraline jutustus minewikust. Hind 25 mk.

Krakau kloostri saladused ehk Barbara Ubrik. Põnew romaan 320 lhk. Hind 250 mk.

Heindrik Saar. Otsekohesus. Hind 40 mk.

Woog I. Kirjatööde kogu toimekond: Ed. Hubel, Hugo Raudsepp, J. W. Weski. Hind 75 mk.

Kartmata ratsanik ja ilus wahwa Ameerika neiu. Jutustus cow-boyde elust. Hind 40 mrk.

Kiwilombi Ints. Wõrgutaja püünis ehk neiu kui liblikas tule peal . . . Jutustus Tallinna elust. Hind 25 mk.

Laulud ja kupleed:

Kiwilombi Ints'i 7 uut Nalja kupleed. Hind 15 mk.

„ „ Tosin Naljalaule. Hind 20 mk.

Elise Aun. Kibuwitsa õied. Luuletused. H. 10 m.

J. Punisson. Orult ja mäelt. Luuletused. H. 10 m.

A. Tombach. Kaljuwald. Luuletused. Hind 10 m.

Pidu laulik. Hind 15 mk.

Kiwilombi Ints. Apollo. Tasku näitelawa. H. 15 m.

Saada igast raamatukauplusest.

Otseteed tellijad palun hinna markides ära saata.

K. Brandies'e raamatukaupl

A-5192

Tallinnas, Suur Tartu m. № 22.

Teaduslikud raamatud:

E. Treumann. Praktikaline õpetus metsawahtidele. Hind 15 mk.

William Walker Atkinsson. Tahtejõud ning waimuterawus äri ning igapäewases elus. Uinuwate waimjõudude äratamine, teritamine ja õigeste tarwitamine. Hind 30 mk.

J. Piper. Biologialised kirjad. Zytologia ehk rakukese teadus. Piltidega. Hind 40 mk.

Dr. K. Lambert'i järele A. Liblik. Maailma rahwad II. Hind 30 mk.

Terwishoiu raamat. Juhatus, kudas terwist hoida. Paljude piltidega. Hind 100 mk.

Kuiwad galwanielemendid. Õpetus, kudas kodusel wiisil mitmesuguseid kuiwi patareisi, taskulampide, elektrikellade j. n. e. jaoks walmistada. Hind 15 mk.

Aleksander Kann. Konstitutsiooniline riigikord. Professor G. Scherschenewitschi järele. H. 30 m.

A. Hanko. Ühistegewus. Tarwitajate ühisused. Hind 10 mk.

Rudolf Zero. Kontrollpesad ja nende tarwitamine kanapidamises. Hind 20 mk.

Mitmesugused raamatud:

Uus ja õige käewaataja ning kaarditark. H. 25 m.

A. Trilljärw. Tasuja. Kurbmäng kuues pildis. Hind 100 mk.

Uued armastuse kirjad. Lisa: Postmarkide tähendused, orakel ja muud lõbustused. H. 50 m.

Saada igast raamatukauplusest.

Otseteed tellij d palun hinna markides ära saata.